

ARHIVELE STATULUI. 160 DE ANI ÎN SLUJBA CIVILIZAȚIEI ROMÂNESTI

Arhivele Statului din România la 160 de ani de la întemeiere

MĂRCEL DUMITRU CIUCĂ

Cu 160 de ani în urmă, la 1 mai 1831, conform prevederilor Regulamentului Organic al Țării Românești, a luat ființă la București Arhiva Statului. Instituția similară de la Iași s-a creat la 1 ianuarie 1832, conform Regulamentului Organic al Moldovei. Arhiva Statului apărea ca o necesitate stringentă pentru vremea aceea, deoarece se impunea preluarea și protejarea arhivelor vechilor instituții, desființate, în anii 1831–1832, ca urmare a intrării în vigoare a prevederilor Regulamentului Organic, arhive care blocau spațiile de depozitare și așa insuficiente. Aniversarea creării Arhivelor Statului oferă un bun prilej de subliniere a momentelor mai importante din istoria arhivelor românești, de rememorare a activității înaintașilor noștri arhiviști și de evidențiere a valorii tezaurului arhivistic național.

Deși instituția Arhivelor Statului a apărut la 1831, istoria arhivelor de pe teritoriul României începe cu milenii în urmă și se poate compara cu ceea ce se cunoaște la cele mai vechi popoare ale lumii. Istoria arhivelor — în general — este strâns legată de evoluția societății omeneste, a statului. Anticii — babilonienii, asirienii, egiptenii, grecii, romanii — cunoșteau rolul arhivelor în societate, lucru conștătat cu prilejul cercetărilor întreprinse în ultima jumătate de secol asupra plăcuțelor de lut ars descoperite în Orient, dovedindu-se că, de fapt, așa zisele biblioteci antice erau, în principal, arhive, plăcuțele conservate în ele fiind de tip arhivă și conținând îndeosebi texte de legi, tratate, corespondență externă, înregistrări ale populației în vederea stabilirii veniturilor statului etc., și mai puțin scrieri narative sau alte texte de tip bibliotecă.

De pînă de curînd se considera că istoria arhivelor de pe teritoriul României debutează cu feudalismul, acum putem afirma că ea este de cinci ori milenară. Această idee se găsește în lucrarea lui Ernst Posner (*Archives in the Ancient World*, Cambridge, Harvard University Press, 1972, XVII + 283 p.). Regretatul arhivist american, pornind de la premisa că istoria arhivelor trebuie să înceapă cu primele acumulări de plăcuțe de lut ars, include în aria documentelor de acest gen și plăcuțele de lut ars des-

coperite, în 1961, la Tărtăria, lângă Cluj, pe care le socotește de tip arhivă. Plăcuțele de la Tărtăria au fost datate ca fiind cu 3000 de ani mai vechi decât era noastră și au fost comparate cu cele descoperite printre primele în Mesopotamia, la Uruk. Deci acestea ar fi, cel puțin teoretic, cele mai vechi urme de arhive de pe teritoriul țării noastre, în orice caz sînt cele mai vechi urme de scriere din România și din toată Europa.

Următoarele știri — sigure — despre arhivele de pe teritoriul țării noastre le avem din perioada Daciei romane. În această perioadă, în Dacia au existat arhive așa cum au funcționat în toate celelalte provincii ale Imperiului roman, iar tăblițele cerate, descoperite încă din secolul al XVIII-lea la Roșia Abrudului și în alte locuri din Transilvania, centrul statului dac, dovedesc cu prisosință că așa au stat lucrurile. Plăcuțele cerate conțin textele unor diplome militare, acte de vânzare-cumpărare de sclavi etc., și dau informații referitoare la existența unor funcționari cu atribuții în crearea și păstrarea actelor. Unele din ele au fost eliberate sub formă de copii și conțin pe verso autentificarea, operațiune care se făcea într-un loc anume, unde se păstrau originalele. De asemenea, în aceeași perioadă, orașele grecești de pe țărmul Mării Negre aveau arhive bine organizate.

Știrile cuprinse în documentele acestei perioade care au ajuns pînă în zilele noastre și informațiile aflate în diverse lucrări nu au fost însă exploatate din punctul de vedere arhivistic, pentru includerea lor într-o istorie a arhivelor din România.

Ca urmare a organizării statelor feudale Transilvania, Țara Românească și Moldova și a apariției cancelariilor domnești și ale altor instituții, s-au creat arhive din care au ajuns pînă la noi puține documente, deoarece foarte multe, despre care avem doar știri, s-au distrus în vîltoarea evenimentelor care au măturat pămîntul țării noastre.

Istoria arhivelor românești începînd din epoca feudală a fost studiată mai bine, dar mai există încă multe aspecte nelămurite sau puțin aprofundate. Ea cunoaște trei perioade. Prima dintre acestea se plasează în secolele XIV — XV și este aceea a *arhivei la destinatar*, în care emitenții nu păstrau copii ale înscrisurilor emise și arhivele se organizau la cei care obțineau actele — mănăstiri, dregători, orașe etc. — drept mărturii ale privilegiilor dobîndite. În perioada a doua, a *arhivei la emitent* (sau de *registru*), creatorul își păstra copii ale actelor emanate, pentru a putea să le confrunte cu originalele aflate la destinatari și prezentate în diferite ocazii : la procese, cu prilejul confirmării privilegiilor etc. Perioada a treia — aceea a *arhivei de registratură* — coincide cu sistemul înregistrării actelor și cu crearea dosarelor și își are începutul în jumătatea a doua a secolului al XVIII-lea, în Transilvania, și în prima parte a secolului al XIX-lea în Moldova și Țara Românească. Aceste perioade din istoria arhivelor nu se delimitează precis, deoarece două sisteme conviețuiau pentru un timp. În momentul de față se prevede deschiderea altei perioade în istoria arhivelor, perioadă asupra căreia își vor pune amprenta noile tehnici de înregistrare și conservare a informațiilor, folosirea unor noi suporturi pentru informații, modalitățile diverse de redare a acestora (vizual, auditiv, mixt), avînd drept consecință crearea de sisteme noi de evidență, conservare și folosire a arhivelor de această natură.

În epoca feudală au existat arhive pe lângă domni, voievozi și prinци; dregătoriile mari și chiar unele din cele mici aveau arhive proprii.

Așezămintele ecleziastice — mitropoliile, episcopiile, mănăstirile —, orașele (cele mai bine organizate arhive orășenești fiind cele din Transilvania), breslele își organizau arhive. De o deosebită importanță au fost arhivele locurilor de adevărire (sau de încredere — *loca credibila*) din Cluj-Mănăstur și Alba Iulia.

Este demn de remarcat faptul că în Moldova și Țara Românească au existat și *arhive generale*, în care se conservau actele cu valoare de norme generale pentru întreaga țară. Aceste arhive se păstrau la mitropoliile din Iași și București, iar documentele care aveau această destinație, fiind menite posterității, au în textul lor următoarea precizare: „hrisovul va sta la sfânta Mitropolie a țării pentru totdeauna”. Ultimele cercetări au demonstrat existența arhivei generale, separat de cea proprie așezămintelor respective, înainte de mijlocul secolului al XVII-lea, din vremea domnilor Matei Basarab și Vasile Lupu.

În Transilvania, rolul de arhivă generală îl aveau atât cancelaria voievodală, cât și cele două locuri de adevărire de la Cluj-Mănăstur și Alba Iulia. Aici, pe lângă instituțiile amintite mai sus, au creat arhive: Cancelaria Aulică Transilvană, Guberniul regesc, Tabla regească și altele. O arhivă a statului nu a existat în Transilvania pînă în 1920 și de aceea cea mai mare parte a arhivelor vechi transilvane a fost concentrată la Budapesta după anul 1875, cînd s-au înființat Arhivele Statului ungar.

Instituția Arhivelor Statului, creată la 1831, conform Regulamentului Organic, era socotită drept „nou ram de dregătorie” și avea drept scop: „păstrarea arhivelor statului”, aceasta „fiind un obiect care merităsește toată luarea aminte a stăpînirii”. Pentru Vasile Alecsandri, Arhiva unui stat, „este colecția tuturor actelor publice, atât administrative cât și judecătorești și politice, care slujesc de temelie legiurilor și istoriei țării”. Iar harnicul editor de documente Gh. Ghibănescu aprecia că „semnul exterior al civilizațiunii unei țări, al unui popor, este dat de felul cum își păstrează rămășițele trecutului, de atenția și îngrijirea pe care le arată pentru păstrarea și sistematizarea lor”.

Arhiva Statului din Țara Românească, la 1831 a fost pusă „supt supravegherea Ministerului din Lăuntru” (de Interne), iar cea din Moldova sub a Ministerului Justiției. În această subordonare au stat cele două Arhive pînă la 4 aprilie 1862, cînd au trecut la Departamentul Cultelor și Instrucțiunii Publice, pentru aproximativ o sută de ani. În septembrie același an — 1862 —, prin unirea Arhivei Statului de la Iași cu cea de la București, s-a înființat Direcția Generală a Arhivelor Statului, care va fi sub ascultarea Ministerului Cultelor și Instrucțiunii pînă în 1951. Din 1952 și pînă astăzi, Direcția Generală a Arhivelor Statului va funcționa ca direcție în cadrul Ministerului de Interne, acest lucru fiind consfințit și de legea nr. 40 din 18 decembrie 1990, privind organizarea și funcționarea Ministerului de Interne.

Deși, încă de la 1838, s-a încercat înființarea unei arhive la Craiova, pentru cele cinci județe de peste Olt, iar în 1870 s-a dorit crearea filialelor județene, pentru a prelua arhivele locale, acest lucru nu s-a putut realiza. Abia în 1920 s-au înființat Arhivele Statului la Cluj, și pînă în 1925 și cele din Chișinău și Cernăuți, iar Legea arhivelor din 1925 dădea posibilitatea creării de arhive și în alte regiuni ale țării, dacă era necesar. Așa au luat

ființă Arhivele Statului din Craiova (1931), Timișoara (1936), Năsăud (1937), Brașov (1938), Suceava, Buzău și Sibiu (1945). După reorganizarea din 1959, s-au creat Arhive ale Statului în toate orașele de reședință ale unităților administrative regionale. În momentul de față, Direcția Generală a Arhivelor Statului are filiale în toate reședințele unităților administrative și o filială a municipiului București.

În cei 160 de ani de existență, în Arhivele Statului și-au desfășurat activitatea personalități marcante ale culturii românești, care și-au pus cunoștințele, talentul, unii dintre ei întregă energie în scopul organizării activității arhivistice, pentru realizarea condițiilor necesare creării, preluării, organizării, conservării și folosirii arhivelor, pentru îmbogățirea științei arhivistice și, în sfârșit, pentru ca această instituție să se bucure de prestigiul pe care trebuie să-l aibă în sistemul instituțional al țării și, evident, în rindul instituțiilor similare din lume. Să-i amintim pe Gheorghe Asachi, Grigore Alexandrescu, Vasile Alecsandri, Teodor Codrescu, Cezar Bolliac, Constantin Aricescu, B. P. Hașdeu, Dimitrie Onciul, Constantin Moșil, Aurelian Sacerdoțeanu.

Problemele deosebite cu care s-au confruntat acești oameni au fost în principal: asigurarea cadrului legislativ pentru protejarea arhivelor de la crearea și pînă la asigurarea lor în depozitele Arhivelor Statului; obținerea de spații de depozitare propice conservării arhivelor; asigurarea stabilității instituției; pregătirea personalului de specialitate necesar etc.

Cea mai grea dintre acestea s-a dovedit a fi obținerea unor spații adecvate pentru arhive. Problema localurilor arhivelor centrale cît și ale arhivelor locale a stat în permanență în atenția arhiviștilor și în continuare este cea mai dureroasă. Încă de la 1832 s-a făcut o tentativă de construire a unui local propriu pentru arhivele din București, și apoi s-au mai făcut numeroase încercări în 1838, 1850, 1862, 1866, 1869, 1880, 1882, 1890 — — 1896, 1977—1981, cînd s-au executat planuri pentru palate ale Arhivelor Statului, s-au deschis credite, dar zadarnic, problema este acută și astăzi, chiar foarte acută, în condițiile în care se pune problema preluării masive de material arhivistic, ca urmare a desființării unor instituții, consecință a marilor evoluții din societatea românească actuală. La filialele județene s-a realizat însă o serie de construcții frumoase și funcționale, cum sînt cele de la Alba Iulia, Rîmnicu Vilcea, Călărași, Vaslui, Slobozia, Craiova, Miercurea Ciuc, Buzău și altele. Dar și aici există situații limită, ca la Tulcea, Sfîntu Gheorghe sau la filiala municipiului București.

Cu toate neajunsurile, cu toate piedicile — obiective sau subiective — arhivistica românească a cunoscut un drum ascendent din punct de vedere al concepției, al legislației, conturîndu-se o valoroasă școală românească de arhivistică. Rezultatul cel mai de preț al acestei activități îl constituie creșterea an de an a zestrei documentare a țării, iar încununarea ei îl reprezintă crearea Fondului Arhivistic Național, care cuprinde astăzi, numai în depozitele Arhivelor Statului, peste 220.000 metri liniari polițarft de arhivă, organizată în circa 30.000 de fonduri și colecții arhivistice.

Valoarea documentar-științifică a fondurilor și colecțiilor deținute de Arhivele Statului este dată atît de vechimea documentelor, cît și de informațiile pe care le conțin. Sublinierea unor aspecte ale valorii documentar-științifice a arhivelor s-ar face însă în defavoarea altora, căci multitudinea problemelor care își găsesc rezolvarea cu ajutorul documentelor

de arhivă nu se poate enumera. Practic nu există domeniu al activității umane — cultural-științifică, politică, productivă — care să nu beneficieze de pe urma izvoarelor aflate în arhive. Pentru a sistematiza cât de cât vasta paletă a informațiilor și a prezenta într-o formă succintă valoarea arhivelor românești, vom enumera categoriile de fonduri, clasificate după creatorii lor :

— fonduri ale *instituțiilor supreme ale puterii de stat* : Adunările Obștești ale Țării Românești (1830 — 1848) și Moldovei (1832 — 1850); Divanul domnesc — Iași (1786 — 1862); Consiliul de Stat — București (1864 — 1866); Senatul (1864 — 1944) etc.

— fonduri ale *instituțiilor de guvernământ sau administrative centrale* : Consiliul Aulic de Război Bucovina (1403 — 1786); Divanul Săvârșitor al Țării Românești; Președenția Consiliului de Miniștri (1856 — 1958); Consiliul Dirigent; fondurile ministerelor.

— fonduri ale *instituțiilor administrative locale* : prefecturile, comitatele, scaunele, preturile, primăriile (comunale, orașenești) etc.

— fonduri ale *instituțiilor judecătorești* : Divanele Apelative — Moldova; Divanele Judecătorești din București și Craiova; Înalta Curte de Casație și Justiție; Curtea de Apel București; curți de apel județene; tribunale, parchete ale curților de apel și ale tribunalelor județene etc.

— fonduri ale *instituțiilor și întreprinderilor economice* — industriale, agricole, bancare și financiare, de transporturi (pe apă, uscat și aeriene) etc.;

— fonduri ale *instituțiilor statistice*;

— fonduri ale *instituțiilor militare* (în general pînă la 1878, după această dată păstrîndu-se în Arhivele Centrale Militare);

— fonduri ale *instituțiilor sanitare* (spitale, farmacii);

— fonduri ale *instituțiilor sociale și de muncă*;

— fonduri ale *instituțiilor de cultură*; ale *instituțiilor de învățămînt*;

— fonduri ale *instituțiilor eclesiastice* — conținînd cele mai vechi documente;

— fonduri personale și familiale.

În afara fondurilor arhivistice, o cantitate mare de documente se află în colecții arhivistice, organizate după diferite criterii: cronologic, tematic, al suportului, al limbii, al semnelor de validare etc.

La arhivele interne se adaugă bogata colecție de microfilme, conținînd documente privitoare la istoria românilor păstrate în arhive sau alte instituții din străinătate. Au fost cîțiva ani în care statul român a depus un efort material susținut pentru cercetări în arhive și biblioteci din aproape toate țările Europei și din Turcia, Israel, Canada, Statele Unite ale Americii.

Stringerea și conservarea documentelor nu înseamnă totul pentru Arhivele Statului. Așa cum remarcă și Constantin Moisil, directorul general al Arhivelor Statului (1923 — 1938): „O Arhivă, deși cuprinde depozite de documente vechi, nu trebuie să rămînă o instituție moartă. Personalul ei (...) are obligațiunea de a contribui cu informațiile sale la cunoașterea, lămurirea și deslegarea problemelor istoriei naționale”.

Documentele interne, la noi, au început să fie folosite pentru scrierea istoriei încă de la sfîrșitul secolului al XVII-lea de către Constantin Cantacuzino stolnicul. Materialele arhivistice adunate de Arhivele Statului

au fost folosite chiar de la înființarea instituției pentru cercetări științifice, iar înainte de mijlocul secolului al XIX-lea încep să apară publicații pe baza documentelor de arhivă, așa cum au fost *Arhiva Românească* a lui Mihai Kogălniceanu (1840) și *Magazin istoric pentru Dacia*, scos de August Treboniu Laurian și Nicolae Bălcescu. Cei mai de seamă istorici ai țării au apelat la Arhive pentru scrierea lucrărilor lor, acestea oferind material pentru elaborarea marilor corpusuri de documente istorice interne; pentru întocmirea dicționarului, monografiilor, în vederea scrierii istoriei patriei pe bază de izvoare directe.

Cercetătorii arhivelor românești au la dispoziție săli de studii unde un personal calificat îi îndrumă și le pun la dispoziție instrumentele de lucru de care au nevoie pentru aflarea documentelor și informațiilor care îi interesează.

La rindul ei, instituția a avut și are o activitate proprie de editare a unor lucrări specifice — instrumente științifice arhivistice — prima lucrare de acest gen fiind *Revista Istorică a Arhivelor României*, a lui C. D. Aricescu, apărută în trei fascicule, între 1873 — 1876. Instrumentele științifice arhivistice — îndrumătoarele, indicii cronologici, inventarele științifice, cataloagele —, la care se adaugă edițiile de documente pe diverse teme, albume de paleografii străine, micromonografiile filialelor județene ale Arhivelor Statului etc., oferă cercetătorilor posibilitatea cunoașterii instituției și a orientării în fondurile și colecțiile păstrate, informații conținute de documente. O bibliografie a acestor lucrări (Tudor Mateescu, Ioana Burlacu, Gabriela Mărășoiu, *Publicațiile Arhivelor Statului — 1860 — 1977. Bibliografie analitică*, I, București, 1978; și vol. II, pentru anii 1978—1985, întocmită de Lidia Brâncănuș, Ioana Burlacu, Elena Dima, Elena Iosefide, Silvia Popovici, București, 1987) crează imaginea activității editoriale a Arhivelor Statului de-a lungul timpului cu unele perioade foarte productive și altele mai puțin rodnice. Într-o situație neprielnică acestei activități se află Arhivele Statului în ultimul timp: în aproape doi ani de zile a văzut lumina tiparului doar o singură lucrare din mai multe care își așteaptă rindul la tipografie.

O publicație valoroasă o constituie periodicul „*Revista Arhivelor*” cu apariție aproape neîntreruptă începând din 1924, în care au văzut lumina tiparului studii privind activitatea arhivistică, istoria arhivelor, studii din domeniile științelor auxiliare ale istoriei, prezentări de fonduri și colecții arhivistice, articole privind istoria țării noastre etc. În scopul pregătirii lucrătorilor din Arhive, între 1941 — 1947 a apărut și „*Hrisovul*”, ca organ periodic al Școlii de arhivistică. Pentru orientarea cercetătorilor în conținutul celor două periodice a fost publicată bibliografia *Revista Arhivelor 1924 — 1985. Bibliografie tematică*, București, 1988, 534 p.

Pe lângă cercetătorii români, în arhivele românești au studiat și cercetători străini, îndeosebi din țările vecine, aceștia fiind interesați în lămurirea unor probleme legate de relațiile țărilor lor cu România.

Documentele de arhivă au fost și sint folosite și ca material ilustrativ în expoziții generale, existente la toate sediile Arhivelor Statului din țară, sau speciale, ocazionate de sărbătorirea unor personalități sau evenimente din istoria României. La fostul sediu al Direcției Generale a Arhivelor Statului de la Mănăstirea Mihai Vodă, din inițiativa lui D. Onciul, între 1911 — 1914, s-a construit o sală specială pentru Muzeul Arhivelor, care a

fost inaugurat în 1926. Muzeul s-a bucurat de largă apreciere din partea vizitatorilor români și străini. Dar în anul 1985 el a căzut pradă buldozerelor care au demolat vechiul local al Arhivelor Statului din incinta Mănăstirii Mihai Vodă și, în momentul de față, se resimte lipsa unui spațiu special amenajat, în care să se desfășoare activități muzeistice.

Arhivele Statului folosesc documentele și pentru satisfacerea cerințelor cetățenilor privind obținerea unor drepturi personale. Anual li se adresează inițiative de oameni pentru obținerea unor copii de acte, certificate de studii și de vechime în muncă. În momentul de față, ca urmare a schimbărilor din societatea românească de după decembrie 1989, Arhivele Statului din toată țara sînt luate cu asalt de cetățenii care doresc să-și reconstituie actele de proprietate asupra pămîntului și a altor bunuri pe care le-au pierdut pe diverse căi în ultimii 45 de ani. Și, în consecință, pentru a da doar un singur exemplu, numai într-o singură lună s-au înregistrat peste 40.000 de cereri de acte. Există, din păcate, și din aceia care nu găsesc documentele de care au nevoie pentru a căpăta drepturile ce li se cuvin. Acest lucru trebuie să constituie un semnal de alarmă pentru toți cetățenii țării, indiferent în ce funcții s-ar afla, și să-i determine să acorde „hîrtiilor” atenția care se cuvine. Ca și cum pierderile provocate de războaie arhivelor sau de păstrarea neglijentă a lor nu ar fi fost suficiente, nu puține au fost cazurile cînd oameni inconștienți, adevărați criminali, au distrus documente din arhive. Situații de acest gen au existat atît în trecut, cît și în zilele noastre.

Într-o astfel de situație s-au aflat arhivele în timpul evenimentelor din decembrie 1989, cu toate că s-au auzit și voci care au cerut salvarea și protecția arhivelor de la instituții, dar mai ales după aceea, cînd din arhivele abandonate de foștii creatori și chiar din unele aflate în grija unor instituții s-au sustras ori s-au distrus documente, iar cele care au rămas au fost răscolite, trase din rafturi călcate în picioare și așa de amestecate încît este foarte greu să li se dea ordinea inițială. Cei mai mulți s-au dat la asemenea barbarii fără să-și dea seama de valoarea bunurilor pe care le distrug, dar au fost și din aceia care au dorit să șteargă urme compromițătoare sau să folosească unele informații pentru satisfacerea unor interese mărunte, meschine, dictate de gîndul răzbnării sau al revanșei. Și cîți oameni nu vor avea nevoie și de aceste documente. Să nu uităm că arhivele constituie nu numai oglinda unei nații, înregistrînd atît părțile bune, cît și pe cele rele, și efort constructiv, și neglijențe, și eșecuri, și realizări culturale, și opțiunile politice etc., ci și dovezile drepturilor noastre ale tuturor și ale fiecăruia în parte.

Urmărind pregătirea specifică a personalului propriu, în anul 1924, pe lângă Arhivele Statului s-a înființat Școala de Arhivistică, dar aceasta a avut o viață scurtă, căci în anul 1950 s-a desființat ca urmare a creării secției de Arhivistică în cadrul Facultății de Istorie din Universitatea bucureșteană.

Dar resimțîndu-se tendința ruperii activității teoretice, desfășurate la facultate de specialiști din afara Arhivelor, de activitatea practică arhivistică, în anul 1980 s-a înființat Centrul de perfecționare a cadrelor, care se ocupă de inițierea în munca arhivistică a noilor angajați, pregătirea arhiviștilor în domeniul paleografiilor, instruirea personalului responsabil cu munca de arhivă de la creatori.

O activitate intensă se desfășoară în laboratoarele Direcției Generale a Arhivelor Statului pentru restaurarea documentelor deteriorate, legarea manuscriselor, dosarelor și cărților, specialiștii de aici fiind solicitați să execute astfel de lucrări și pentru alte instituții din țară : biblioteci și muzee.

În cadrul măsurilor de protecție a arhivelor se înscrie și crearea fondului de asigurare pe baza microfilmării documentelor de valoare. Este o activitate de amploare, cu un susținut efort material și financiar, având drept rezultat realizarea a circa 3 milioane de cadre microfilm anual.

Deși activitatea de informatică arhivistică este relativ tânără în România, ea va ocupa un loc binemeritat în sistemul național de informare și documentare.

În încheierea acestor rânduri se impune o concluzie : dacă în 1831 — 1832, datorită necesităților de asigurare a arhivelor instituțiilor desființate, s-au creat Arhivele Statului din București și Iași, acum, în condițiile apariției unor necesități de aceeași natură, dar de o amploare necunoscută în secolul al XIX-lea, este momentul transformării lor în *Arhivele Naționale ale României*. Ar fi o punere de acord a *formei* cu *conținutul*, deoarece încă din 1971 Fondul Arhivistic de Stat s-a transformat în Fondul Arhivistic Național, și aceasta nu numai ca titulatură, ci și în fapt, prin structura sa. Și în viitor, una din cele mai vechi instituții a țării, Arhivele Statului, prin lucrătorii ei, va sluji nevoile statului și ale poporului român.